

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Man kan naturligvis spørge, om kunst virkelig betyder noget for befolkningens store flertal, sådan at det kan føles rimeligt at bruge skattemidler til kunststøtten.

Hvordan skal man besvare det spørgsmål? Jo, man kan bl. a. henvise til, at der næppe er ret mange lande i verden, hvor så stor en del af befolkningen som i Danmark læser litteratur fra deres egen tid, går i teatret og til koncerter eller til kunstudstillinger. Alligevel er der sandsynligvis ikke tale om et flertal af befolkningen, og det er muligt, at de fleste vil påstå, at de ikke er interesseret i kunst. Jeg tror, at de ville komme til en anden erkendelse, hvis kunsten forsvandt ud af vor tilværelse. For forholdet er jo det, at kunsten præger vor daglige tilværelse på en måde, som de færreste gør sig klart. Uden en levende billedkunst, uden kunsthåndværk og uden musik ville vore omgivelser blive hæslige og triste. Alle de ting, vi omgiver os med, indretningen af vore hjem, den måde, vi udformer vort miljø på – alt det er jo i sidste instans bestemt af det kunstneriske niveau. Og uden litteratur ville vor tilværelse blive flad og kedsommelig, og vi ville miste evnen til at orientere os i den.

Der er nogle, der vil sige, at det kan være meget rigtigt, men at det ikke betyder, at staten skal bruge penge på at støtte kunsten.

Kunsten, siger man, trives bedst i frihed og bør ikke være afhængig af staten eller andre offentlige myndigheder. Kunstnerne må klare sig ved egen hjælp som alle andre, og på netop den måde vil vi få den litteratur, den musik og den billedkunst, som befolkningen forstår og har brug for.

Det er, tror jeg, en helt igennem fejlagtig betragtning. Det er rigtigt, at kunsten kun trives i frihed. Men det er forkert, at afskaffelse af enhver støtte betyder, at kunstnerne har den fulde frihed til udfoldelse, ligesom det er forkert, at statsstøtte betyder, at kunstnerne mister deres frihed.

Vi har for længe udviklet metoder for kunststøtte, som forhindrer, at statsstøtten begrænser kunstnernes frihed. Statens Kunstfond er et eksempel herpå. Men det er også forkert, at vi ved at overlade kunstnerne til sig selv får den kunst, som befolkningen ønsker og har brug for. Hvad vi får, er den litteratur og den billedkunst og den musik, som sælger bedst, som de kommercielle kræfter kan tjene flest penge på. Kunsten vil få trange kår, hvis den overlades

til disse kommercielle kræfter, som kun er interesseret i det, som øjeblikkeligt er populært. Kunstens væsen er fornyelse og overskridelse af grænser. Det er en banal sandhed, at det meste af den kunst, som i dag betyder noget for folk, engang har været betragtet som uforståelig og meningsløs og ivedkommende.

Det er noget, vi må se i øjnene, og staten – men for øvrigt også kommuner og amtskommuner – bør også vedkende sig ansvaret for, at der består rimelige vilkår for kunstskabelsen – som ikke gør kunstnerne totalt afhængige af markedskræfterne og kravet til det populære.

Vi er et lille land, der ikke har ret mange andre rigdomme end de menneskelige ressourcer, og vi har ikke råd til det enorme spild af talenter, som ville blive resultatet af, at staten ophørte med at støtte frembringelsen af kunst.

Hvad er det så for metoder, vi bør anvende, når det gælder støtte til kunstfrembringelsen?

Dette er et spørgsmål, som har været diskuteret meget og i mange lande, og desuden internationalt i UNESCO og i Europarådet. Men jeg kan nøjes med at omtale de grundsynspunkter, som Wechselsmann-udvalget har anlagt, da de ligger helt på linie med de synspunkter, der i de sidste år er trængt igennem uden for landets grænser.

Wechselsmann-udvalget siger, at det offentlige indsats i første række bør gå ud på at gøre mere brug af kunstnerne og at sikre dem en rimelig betaling i den udstrækning, det offentlige benytter deres værker. Dette er jeg enig i.

Man bør bruge kunstnerne sådan, som det netop sker gennem kunstfondets finansiering af udsmykningsopgaver, gennem kunstfondets indkøb af kunst til placering på steder, hvor der kommer mange mennesker, og gennem kunstfondets bestilling af værker. En anden sag er, at vi nok bør sætte mere ind på dette punkt uden for kunstfondet. Brug kunstnerne til kunstpædagogisk arbejde og som lokale rådgivere og igangsættere. Her kommer navnlig amtskommuner og kommuner ind i billedet. Enkelte byer har som bekendt allerede vist en af vejene ved ansættelse af stadskunstnere.

Naturligvis bør man også sikre kunstnerne et rimeligt vederlag, når offentlige myndigheder anvender deres værker. Her er vi ved problemer, som ikke direkte vedkommer kunstfondet, og jeg skal derfor ikke komme nærmere ind på dem ved denne lejlighed.

Men selv om dette altså er de primære opga-